

Miljødirektoratet
Postboks 5672, Sluppen
7485 TRONDHEIM

Oslo, 15.10.2014

Forslag til forskrift om fremmede organismer (2014/7968) – høringsuttalelse NLA

Vi viser til høringsforslag til forskrift om fremmede organismer fra Miljødirektoratet 11.07.2014. NLA (Norske landskapsarkitekters forening) leverer med dette sin høringsuttalelse. Som medlem av FAGUS som er paraplyorganisasjon for hele grøntanleggsektoren støtter NLA opp om FAGUS sin høringsuttalelse til forskriften og vi kommer også inn på og utdyper flere av de samme punktene som FAGUS tar opp. NLA har også oppfordret lokallagene til å levere egne høringsuttalelser.

Generelle kommentarer

Bekjempelse av ekspansive og økologisk truende fremmede arter er både tidskrevende og kostbart. Det er i vår felles interesse å begrense og forhindre spredning av uønskede arter. Landskapsarkitekter er en faggruppe som jobber med alt fra samfunnsplanlegging på nasjonalt nivå til planlegging av mindre parker, grøntanlegg og hager. Vi anser derfor at vårt fag har et stort ansvar for å arbeide for bevaring av og tilrettelegging for utvikling av stedegent biologisk mangfold. En forskrift om fremmede organismer er et stort skritt i riktig retning, og vi håper våre kommentarer vil bli tatt med i den videre prosessen. Vi mener at forskriften på et overordnet plan er et gjennomtenkt verktøy for å bevare det biologiske mangfold med bl.a. føre var-prinsippet som et viktig fundament.

Forskriften med sine seks vedlegg, sine krav og plikter med unntak og unntak fra unntak samt de mange berøringspunktene til annet lovverk - vitner om sakens kompleksitet. Forskriftens kompliserte struktur gjør at det til dels kan være vanskelig å tolke og å forutsi gjennomføringen av den og hvilke konsekvenser den vil få i praksis. Vi mener en bør søke å forenkle forskriften der dette er mulig for å bedre funksjonen og øke måloppnåelsen. Vi kommer nærmere inn på dette i kommentarene til de enkelte bestemmelsene.

Forslaget til forskrift innebærer en sterk byråkratisering i forhold til dagens situasjon, herunder økte krav til vurderinger, informasjonsplikt og skriftlighet for alle ledd i grøntanleggsbransjen. For at krav og pålegg skal fungere etter sin hensikt er det viktig at de oppleves som målrettede og meningsfylte, og at det finnes en bred tiltro til regelverket. Forskriften og vedleggene til forskriften vil også svært sannsynlig forandres etter hvert som man får ny kunnskap om spredning av virkninger av fremmede arter. Det er viktig at det etableres en forutsigbarhet og et tillitsforhold mellom de som utarbeider og de som skal etterleve forskriften. Dette er kanskje spesielt viktig i en forskrift som angår et så vidt samfunnsperspektiv med så mange særinteresser som her.

Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i forskriften

§ 12-1, bokstav c) *Det kreves ikke tillatelse ved utsetting av norske treslag*

Unntaket gjelder norske treslag. Det er ikke definert eller henvist til en oversikt over hvilke treslag som er norske. Gjelder unntaket alle norske lignoser (også busker)? Ulik oppfattelse av hva som er busker og hva som er trær kan også skape usikkerhet i forhold til dette punktet.

§ 12-2, *Unntak fra kravet om tillatelse i første ledd bokstav b ii og iii, og bokstav e, gjelder ikke for organismer som er oppført i vedlegg VI.*

Bokstav b i er ikke medtatt her. Dette innebærer at privatpersoner som vil sette ut organismer som er oppført i vedlegg VI i private hager er unntatt fra kravet om tillatelse etter § 11, men de er ikke unntatt fra det alminnelige kravet til aktsomhet i *Kapittel V. §18-1*. Dette virker merkelig da man må anta at den jevne hageeier har mindre erfaring/kunnskap med problemstillingen og derfor mindre mulighet til å vurdere hvorvidt en art utgjør en trussel for det biologiske mangfoldet enn det den jevne aktør i grøntanleggsbransjen har. Norske hager utgjør en av de største spredningskildene til norsk natur. Virksomheten under bokstav b i må derfor, etter vår oppfatning, reguleres minst like strengt som det som berøres av bokstav b ii og iii, hvis forskriften skal ha mulighet til å oppnå formålet.

§ 14-2 *Krav til søknaden*

For en prosjekterende landskapsarkitekt vil kravene til søknaden i bokstav a-e fram til og med det som dreier seg om sted og tid for utsetting være uproblematisk å oppfylle. Dette er informasjon som vanligvis allerede kommer ut av prosjekteringsarbeidet eller som finnes lett tilgjengelig i prosjektet.

De videre kravene fra og med «angivelse av arter og naturtyper som finnes i og rundt området der utsettingen er planlagt...» i bokstav e til og med bokstav g dreier seg derimot om å fremskaffe informasjon som for en stor del ligger utenfor en landskapsarkitekts kunnskapsområde.

I § 23 stiller forskriften krav til skriftlig miljørisikovurdering med de samme opplysninger som kreves i §14-2. Denne miljørisikovurdering trenger ikke å fremvises i forkant av en utsettelse, men skal oppbevares for eventuell etterkontroll. Dette betyr i praksis at de enkle, rettfremme tilfellene som en prosjekterende landskapsarkitekt føler seg kompetent til å vurdere basert på informasjon fra f.eks. Artsdatabanken, aldri vil bli sendt videre.

De søknader som kommer til myndighetene vil derved være de komplekse tilfeller hvor ansvarlig for utsettelsen ikke føler seg kompetent til å ta vurderingen. Det er således et ønske om hjelp fra høyere faglig nivå som ligger til grunn for søknaden.

Med dette som bakgrunn finner vi det urimelig og uhensiktsmessig at det pålegges krav om at oven nevnte opplysninger må foreligge i søknaden. Vurderingen bør, og kommer uansett, til å tas av myndighetene i prosessen. Her må man ta med at grunnlaget for opplysningene ligger i fagdisiplinene botanikk, plantefysiologi, økologi, jordfag, og muligens også zoologi hvis

eventuelle følgeorganismer/vektorer er dyr. Ansvarlig for utsettelsen vil være gartner, anleggsgartner eller landskapsarkitekt. Ingen eller få av oven nevnte fagdisipliner inngår i disse yrkesgruppens utdanninger på mer enn, i beste fall, grunnkursnivå.

Vi foreslår at krav til søknaden kun innefattar *§ 14-2 bokstav a til e*, og at *bokstav e* kun innefattar *kartfesting eller annen angivelse av sted der utsettingen er planlagt, grunneiers navn og adresse og planlagt tidsrom for utsettelse og angivelse av naturtyper (men ikke arter) som finnes i og rundt området der utsettingen er planlagt*.

Vi tror ikke at en forenklet søknad, der krav til dyptgående egenvurdering fjernes, nødvendigvis vil innebære en økning i antall søknader, eller økt valg av «problematiske» arter. En tidskrevende søknadsprosess er vanligvis ikke noe man går inn i uten at det er strengt nødvendig.

§ 15-1 og 2 Søknadsbehandlingen

Det fremgår ikke tydelig av *§ 15-1 og -2* hvorvidt en eventuell kostnadsbelastende tilleggsutredning fra Miljødirektoratets side vil bli varslet før den igangsettes, slik at søker gis muligheten å trekke tilbake søknaden hvis ønskelig.

§ 18 Alminnelige krav til aktsomhet

I *§ 18-1* stilles alminnelig krav til aktsomhet til alle ledd i en prosess som kan medføre risiko for spredning av fremmede organismer som kan medføre uheldige følger for det biologiske mangfold. I *§ 24-4* innefattar forskriften også de som praktisk forbereder utsettelsen, herunder for eksempel en gravemaskinfører som flytter jord fra et sted til et annet. En ansvarliggjøring i alle er viktig men forskriften spesifiserer ikke hvem som anses som hovedansvarlig i et tiltak med mange aktører. Dette vil være av avgjørende betydning for å kunne utarbeide hensiktsmessige rutiner. Det er også avgjørende for å synliggjøre hvor innsatsen til kompetanseheving og behovet for kompetanseheving er størst.

§ 20 Krav om å informere ansatte og mottakere av fremmede organismer

Under paragrafens ledd to plikter den som er ansvarlig for omsetning eller formidling av fremmede organismer å gjøre kunder og andre mottakere av organismen kjent med uheldige følger og forebyggende tiltak etter *§ 18-1* og *§ 19* tiltaks- og varslingsplikt.

Opplysningsplikten i forhold til hvorvidt planten kan ha uheldige følger for det biologiske mangfold, forebyggende tiltak, og tiltak for å redusere skade er slik vi ser det allerede ivare tatt av *Miljøinformasjonsloven §§ 10, 12 og 16*. Herunder vil uheldige følger for det biologiske mangfold naturlig være å regne som forurensing da man betrakter fremmede organismer som en miljørisiko. Etter det vi kan se innebærer *§ 20-2* i denne forskriften således med unntak av varslingsplikten en regulering av allerede regulerte forhold. Vi kan derved ikke helt se begrunnelsen for denne paragrafen.

§ 23 Krav om skriftlig miljørisikovurdering ved etablering og utvidelse av parkanlegg og transport- og næringsutbyggingsområder

Paragrafen fastslår at en skriftlig miljørisikovurdering skal utarbeides av ansvarlig for utsettingen før en utsetting av fremmede landlevende planter foretas. Den skriftlige vurderingen må utarbeides hver gang en utsetting planlegges. Denne vurdering skal ved forespørsel gjøres tilgjengelig for kontrollerende myndighet.

Vi foreslår at kravet til skriftlighet i forkant av utsettelse utgår og at man innarbeider § 23 som en del av internkontrollrutinene i § 26 *Plikt til å føre internkontroll*. Her med egen bokstav under *tredje ledd* som en del av hva internkontrollen skal inneholde. Vi foreslår videre at man istedenfor å legge vekt på skriftlig utredning i forkant av hver utsettelse, fokuserer på at det skal utarbeides rutiner som muliggjør en eventuell skriftlig redegjørelse av vurderingene i etterkant, dersom dette kreves. Dette for å begrense byråkratiet for myndigheter og virksomheter til et minimum.

I argumentasjonen nedenfor legger vi til grunn at hensikten med miljørisikovurderingen er todelt. For myndighetene er den tenkt å fungere som et verktøy for etterkontroll. For virksomhetene er den tenkt å fungere som redskap for å opparbeide et kunnskapsgrunnlag for å sikre at de riktige vurderinger tas i planprosessen.

I begynnelsen vil det naturlig råde en god del tvil i virksomhetene i forhold til hvilken plante som kan settes ut hvor. Denne tvil vil imidlertid minke på basis av et økt kunnskapsgrunnlag. En skriftlig miljørisikovurdering før hver utsettelse hver gang en utsettelse foretas, vil derfor bli av mindre og mindre nytteverdi. For virksomhetene vil den altså over tid risikere å falle inn i kategorien byråkratisk formalia.

Et system der garanti for at etterkontrollrutinene er fulgt samtidig står som garantist for at aktsomhetsplikten er oppfylt, vil sikre at forskriften kommer å fungere meningsfullt også på sikt. Vi er av den oppfattelse at et bortfall av tvungen skriftlig vurdering i forkant av hver utsettelse ikke vil svekke de vurderinger som blir gjort. Dette på bakgrunn av at det fremdeles foreligger krav til egenkontroll og redegjørelse ved etterkontroll.

Etter det vi kan se ligger ingen føringer i forskriften til krav om melding til myndighet ved utvidelser av anlegg eller etablering av nye anlegg. Det vil således ikke finnes noen samlet oversikt over alle de anlegg som bygges og rehabiliteres rundt om i Norge. Vi kan derfor ikke helt se hvordan eventuelle etterkontroller av krav etter § 23 skal fanges opp av myndighetene. Virksomhetenes internkontroll under § 26 skal også være gjenstand for eventuell etterkontroll. Hvis vurderingene under § 23 inngår her vil det for myndighetene bli enklere å få utarbeidet et godt kontrollsystem. Unektelig er det en betydelig mer overkommelig oppgave å få oversikt over antallet virksomheter enn antallet anlegg. Grepene vil således forenkle myndighetenes etterkontrolloppgave betydelig.

Kommentarer til oppføringene i forskriftens vedlegg IV og vedlegg VI

Vedlegg IV tar opp i seg mange arter som i dag er mye brukte grøntanleggsplanter i norske anlegg. Vi mener at *vedlegg IV* kun bør ta med de plantene som utgjøre de verste ugressartene: Kjempebjørnekjeks, Tromsøpalme, Kanadagullris, Kjempespringfrø, Prydstorklokke, Hagelupin, og de tre store slirekneartene samt arter som kan være interfertile med stedeagne og truede arter i en stor del av landet, slik som Marsfiol. De øvrige artene er for det meste veletablerte og viktige grøntanleggsplanter i Norge og bør heller tas med i *vedlegg VI* hvor man i en søknad om utsettingstillatelse kan vurdere om planten utgjør en trussel regionalt eller lokalt i det området den er tenkt brukt.

Eventuelt bør det også kunne vedtas regionale unntak fra krav om utsettingstillatelse for disse artene (forutsatt at de overføres til *vedlegg VI*) for å slippe unødvendige søknadsprosesser og byråkrati rundt utsettelse i områder hvor de ikke utgjør en trussel.

Kommentarer til utvelgelseskriteriene og vurderingen av landlevende planter med tanke på forbud mot utsetting og omsetning

Det kriteriesett som ligger til grunn for forbudslisten i vedlegg IV er utarbeidet i forhold til eksisterende kunnskap. Vi mener her at et kriteriehierarki som baserer seg på trinnvis innsnevring der flere aspekter belyses er en god tilnærmingstype ved en utvelgelse. Vi har imidlertid noen innsigelser til kriterium 3.

Kriterium 3 skal ta hensyn til geografiske og regionale forskjeller. Dette er et veldig viktig kriterium, ikke minst for å sikre tiltro til forskriften. For at kriteriet skal være oppfylt sier man her at planten enten må ha et stort overlevelses- og spredningspotensial i store deler av landets fylker *eller* at det må være så hyppig utsetting at dette gjør den til miljørisiko. Per tid foreligger liten kunnskap om antall utsetninger, og man har derved brukt innbyggerantall som indirekte indikator for antall utsetninger. Vi mener at dette lett kan bli misvisende.

Som et eksempel på hvordan dette slå ut utgjør flere av artene i *vedlegg IV* en trussel mot grunnlent kalkmark som forekommer for en stor del i det geologisk særegne Oslo-feltet. I tillegg utgjør de andre trusler og har et urovekkende utbredelsesmønster. For sibirbergknapp (*Phedimus hybridum*) blir det imidlertid opplyst at den sannsynligvis ikke er noen trussel utenfor Oslofeltet. Likeledes blir gravbergknapp (*Phedimus spurius*) i Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012 angitt som: «*problematiske i områder med grunnlendt kalkmark, spesielt i Oslofeltet fra Oslo sør til Grenland. I andre områder er den mindre problematisk.*» At bergknappartene, herunder spesielt sibirbergknapp (*Phedimus hybridum*), står oppført i *vedlegg IV* til tross for dette, indikerer altså at det er en tung vektningen på antall innbyggere i Oslo-området som ligger til grunn for et landsdekkende forbud.

Selv om det kan være en sammenheng mellom mange utsetninger der hvor mange mennesker bor, er dette en nokså usikker antakelse. Det må for eksempel tas høyde for at en betraktelig del av befolkningen i våre tettsteder og store byer bor i leilighet hvor utsetting av planter ikke

forekommer eller forekommer begrenset på terrasser eller i avgrensede bakgårder. Antakelsen må også ta høyde for at befolkningen ikke har de samme preferansene for de samme plantene. Innbyggerantall er således en usikker indikator.

Vi er av den oppfattelse at det ville vært et bedre virkemiddel å innføre lokale og/eller regionale forbudssoner for enkeltarter basert på forekomster av sårbare arter/naturtyper, enn å innføre nasjonalt forbud mot utsettelse basert på at det for eksempel bor mange mennesker i Oslo-området og at en spesielt sårbar naturtype finnes nettopp der. Dette ikke minst av prinsipielle grunner. Hvis innbyggertallet skal legges til grunn for nasjonalt forbud også for andre lokale problemarter i fremtiden risikerer man fort å komme i en situasjon hvor forbudslisten mister troverdigheten utenfor Oslo og blir oppfattet som et «typisk Oslo» fenomen. Dette er ikke ønskelig.

Kommentarer til økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Problemstillingen med fremmede invaderende arter som trussel mot det biologiske mangfoldet er ikke ny for landskapsarkitektene. Etter at *Norsk svarteliste 2007* og *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012* kom ut har fokuset på problemstillingen økt sterkt. Denne problemstillingen inngår i dag som punkt miljørisikoanalyser og er/er i ferd med å innarbeides som en del av virksomhetenes internkontrollsystemer/sjekklistor m.m. Det man har opparbeidet seg av kompetanse, retningslinjer og systemer for internkontroll har imidlertid frem til nå vært begrenset til bekjempelse av arter som stort sett ikke har vært aktuelle for omsetning, og videre kun dreid seg om en håndfull spesifiserte arter hvor kunnskapsgrunnlag i forhold til spredning og forebyggende tiltak har vært godt.

Et system hvor man må vurdere «planter generelt» som en potensiell risiko, der det forutsettes vektet vurdering av risiko (med til dels ukjente variabler), og hvor ansvaret for systemet er fundamentert i egen aktsomhetsplikt, representerer i det meste en ny form for tenking. Dette i sin tur utløser et behov for omstillingsprosesser. Kunnskaps- og informasjonsgrunnlaget må bygges opp og det må utarbeides nye veiledere/sjekklistor for internkontroll og vurderinger fortrinnsvis på et overordnet nivå. Dette må videre implementeres i hver enkelt virksomhet som så må bygge opp nye rutiner for planlegging/prosjektering samt implementere dette i internkontrollsystemet. Med henblikk på den forespeilede ikrafttredelsen til 1. januar 2015 risikerer man nå å iverksette et regelverk hvor fundamentale deler av grunnlaget for gjennomføringen mangler.

En annen meget stor utfordring vil, som tidligere nevnt, være knyttet til kunnskapsgrunnlaget. Etter § 14-2 vil de mer dyptgående vurderinger som skal tas være baserte på helt andre fagdisipliner enn de som ligger i nåværende utdannelser for ansvarlige og utførende. Selv om mye av kunnskapen ligger lett tilgjengelig hos Artsdatabankens (*Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*, *Norsk rødliste for arter*, håndbøker om naturtyper og utarbeidede rapporter) er det sammensetningen av denne kunnskap opp mot hverandre i en helhetlig vurdering som vil være det avgjørende. Dette stiller helt andre krav til kompetanse enn å bare

trekke kunnskapen ut av et dokument. Det finnes også mange kunnskapshull som ikke kan dekkes av allerede tilgjengelig kunnskap, og også områder hvor kompetansen generelt er så lav at det vil ta lang tid å få den opparbeidet på et fungerende nivå. Jord og jordbehandling kan for eksempel nevnes under dette punkt, hvor § 24 fjerde ledd pålegger ansvarlig å undersøke massene og treffe egnede tiltak for å forhindre spredning av fremmede organismer. Kunnskap om naturtyper er et annet område. Opplæring og kunnskapsinnhenting vil således bli både tidskrevende, omfattende og kostbar.

Gjennomføringen av forskriften vil, når grunnlaget først ligger til rette, også ha konsekvenser i den daglige driften av virksomhetene. Det blir nødvendig med kursing av ansatte og utvidet internkontroll, søknadsprosesser mv. vil være tidskrevende deloppgaver i prosjektene. Dersom de tyngre utredningsoppgavene i § 14-2 e-g skal pålegges den enkelte virksomhet vil det kreve at det leies inn kompetanse utenfra eller at man må ansette spesialister innenfor disse feltene. Selv om dette utvilsomt vil kunne være positivt på det faglige plan vil kostnadene fort bli uforholdsmessig store, særlig i mindre prosjekter.

Kommentarer til konsekvenser for norske produsenter av grøntanleggsplanter

NLA deler den bekymringen norske produsenter av grøntanleggsplanter har for sine framtidsutsikter som følge av forskriften.

For de planter som foreslås oppført i *vedlegg IV - organismer som det er forbudt å sette ut og omsette* har man vurdert at plantenes samfunnsnytte og/eller omsetningsverdi ikke veier tyngre enn hensynet til det biologiske mangfoldet. Således er mange av de planter som utgjør et avgjørende økonomisk fundament for norske produsenter oppført i vedlegget.

Hvilke arter som eventuelt vil havne i *vedlegg VI* er ennå uvisst. Forskriften baserer sine konklusjoner omkring økonomiske konsekvenser på tall basert på de 36 forbudsartene. Imidlertid må vi regne med at mange planter fra «*svært høy risiko*» til «*potensielt høy risiko*» kan bli søknadspliktige, siden de etter artsdatabankens lister kan medføre risiko. Disse tre kategoriene utgjør til sammen 290 planter. Av disse er det mellom 50-100 planter som utgjør grunnlaget for norsk planteproduksjon og som er bærebjelken for norsk grøntanleggsbransje og norsk tradisjonelt hagebruk. Medregnet kultivarer og frøkilder innen for mange av planteslagene blir tallene enda høyere.

Det biologiske mangfold er ikke tjent med at arter som utgjør en trussel settes ut i naturen, men samtidig er det absolutt ikke tjent med en nedbygging av den norske planteproduksjonen med sannsynlig økt import og et svekket fagmiljø som følge. Dette er aspekter som må drøftes mer inngående i forhold til virkemidler.

Vi mener at den endelige utformingen av forskriften og innføringen av denne må skje slik at en sikrer en sterk norsk produksjon av grøntanleggsplanter for framtida. I tillegg bør det lages støtteordninger som stimulere til utvikling, produksjon og bruk av stedegne arter. Dette vil kunne

fungere både som avbøtende tiltak for bransjen samtidig som det vil kunne fremme formålet med forskriften.

Kommentarer til krav om økt kunnskap

Vi leser i merknad til forskrift at den generelle plikten til aktsomhet i §18 gjelder kunnskap som allerede er allment kjent og lett tilgjengelig. Vi mener likevel de som er pålagt aktsomhet har behov for mer kunnskap om spredningsfaren til den enkelte plante.

Spredningsfaren for de viktigste grøntanleggsplantene bør utredes sentralt slik at det blir så enkelt som mulig å gjennomføre en aktsomhetsvurdering for det enkelte anlegg. Spredningsfaren vil variere avhengig av om man er i by eller i natur/kulturlandskap og fra landsdel til landsdel.

Vi er spesielt opptatt av bruk av planter i urbane strøk. Vi går inn i en tid hvor gode robuste grøntanlegg i byer blir svært viktig, da fortetting og urbanisering er fremtidens bosettingsmønster. Vi påpeker derfor behovet for at det ses spesielt på spredningsfare i urbane strøk.

Innføringen av denne forskriften vil kreve kunnskapsheving hos mange aktører. Det blir viktig å presisere hvilket nivå man skal legge en miljørisikovurderingen på. På samme måte som ved innføring av naturmangfoldloven må statsapparatet ta ansvar nødvendig kompetanseheving blant offentlige og private aktører og for å fremskaffe, samle og tilgjengeliggjøre nødvendig informasjon.

Kommentarer til manglende krav mot passivt bidrag til spredning av fremmede planter

Forskriften sier ingen ting om ansvaret til den som passivt bidrar til spredning av fremmede organismer gjennom at man besitter arealer dit fremmede organismer spres for så å etablere seg og spres videre. Mange av versting-artene i *vedlegg IV*, som for eksempel Kanadagullris, Tromsøpalme og Hagelupin er en så godt kjent trussel mot biologisk mangfold at neppe noen vil bruke disse bevisst i et grøntanlegg. Artene har imidlertid allerede spredt seg såpass mye at det begynner å virke nesten umulig å bekjempe problemet en del steder.

Mye av denne spredningen kommer av mangel på opparbeidelse og vedlikehold eller feil opparbeidelse og vedlikehold av, til dels, store arealer. Sidearealer til vei er en opplagt spredningskorridor for mange flere av disse artene. Brakkmark, enten det er ubrukt jordbruksland eller uferdige utbyggingsområder (som for eksempel på Fornebu) kan ligge og fylles med pionerarter fra *vedlegg IV* uten at noen gjør noe med det og uten at det får konsekvenser for de ansvarlige. Særlig fare for spredning er det der slike arealer ligger nær åpen naturmark, tidligere eng/beitemark etc. hvor det også ofte forekommer rødlista arter knyttet til kulturlandskap som beitemark, slåtteeng mv.

For å kunne komme versting-artene til livs må det i denne forskriften eller et annet sted i lovverket pålegges et ansvar på eiere av arealer der disse artene finnes og utgjør en trussel for det biologiske mangfoldet. Vi ser problemet med at dette kan by på juridiske problemer som at et slikt punkt i forskriften vil kunne ha/oppfattes å ha tilbakevirkende kraft. Vi mener imidlertid at bidraget til spredning av uønskede fremmede plantearter gjennom slike passive handlinger så stort at det vil være helt uansvarlig å lukke øynene for denne problemstillingen.

Vi håper våre innspill og kommentarer vil bli tatt med i betraktning i det videre arbeidet med forskriften.

Med vennlig hilsen og på vegne av Norske landskapsarkitekters forening

Ann Kristin Viken Almås og Henrik Stigen